A°. 1828. No. 13.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 29 Januarij.

WEENEN, den 19. Januarij.

Berigten uit Konstantinopel van den 27. December behelzen het volgende: « Dadelijk na de afreize der gezantschappen van Engeland Frankrijk en Rusland, vestigde de Porte hare aandacht op de achtergelatene onderdanen dezer Rijken, welke zij onder hare onmiddelijke bescherming genomen heeft. Aan den kapudan-pacha, den hoofdbestuurder van de tollen en de kanzelarij van den divan werden daaromtrent de nodige bevelen afgevaardigd. Tevens werden eenige der aanzienlijkste kooplieden van elke der drie natien gekozen, om de zoodanigen, die te Konstantinopel dachten te blijven en hunne zaken voort te zetten, bij de Turksche overheid te vertegenwoordigen. Wijders zijn er opgaven van alle deze personen ingewonnen; terwijl eene naauwkeurige telling en beschrijving van de in de haven liggende koopvaardijschepen dezer natien is voorgenomen.

De veiligheid en rust der bedoelde personen is hierdoor volkomen verzekerd. De Porte heeft voorts nog eenen reeds lang gewenschten maatregel van politie genomen, namelijk de wegzending der vagebonden en van andere ledigloopende en verdachte lieden uit de massa der Frankische bevolking van Konstantinopel. Verscheiden honderden dezer lieden, en onder dezelve inzonderheid vele Joniers, vooral Zantioten en andere bewoners van eilanden, zijn bijeenverzameld, op vier daartoe gehuurde koopvaardijschepen overgebragt, en van Konstantinopel naar de Dardanellen afgezonden, van waar zij naar de oilanden van den Archipel zullen gebragt worden.

Bij de onzekerheid, hoe de onderhandelingen met de drie mogendheden zullen afloopen, heeft de Porte gemeend in allen gevalle maatregelen te moeten nemen om de hoofdstad van levensmiddelen te voorzien; dienvolgens werden met verscheidene vreemde gezantschappen en de kooplieden hunner natien schikkingen gemaakt, dat de met granen bevrachte vreemde schepen een gedeelte hunner ladingen, tegen betaling, aan de Turksche regering zouden overdoen, om in hare magazijnen opgeslagen te worden.

Vóór eenige dagen is, op bevel van den Sultan, in de moskeen een ferman gelezen; waarbij het inlandsche volk opgevorderd wordt, zich tegenwoordig rustig te houden en volkomen vertrouwen in de voorzorgen en waakzaamheid der regering te stellen; doch tevens, bij eenigen aanval, gereed te zijn, om de wapens op te vatten, ter verdediging van troon en godsdienst. Fermans van gelijken inhoud zijn naar de provincien afgezonden. Ook komen sedert eenigen tijd de Aijan's en bevelhebbers der districten in grooten getale te Konstantinopel, waar zij den grootvizier en ministers voorgesteld, met eerekleederen beschonken, en na de noodige voorschriften ontvangen te hebben, naar hunne woonsteden teruggezonden worden.

Wijders duren de verzendingen van geregelde troepen naar de Donauvestingen, alsmede van artillerie en kanoniers naar de Dardanellen onafgebroken voort. *Hussein*-pacha zal binnen weinige dagen naar Adrianopel vertrekken, waar middelerwijl ijverig gewerkt wordt aan de herstelling van het paleis van den Grooten Heer. De onlangs van Navarino gekomene vice-admiraal, *Tahir*-pacha, is naar den Hellespont gezonden, om de verdedigings toebereidselen aan de Dardanellen te besturen, en misschien ook om het bevel over de aldaar zich bevindende oorlogsschepen op zich te nemen. In het tuighuis van Konstantinopel heerscht weder groote drukte. Twee linieschepen van 74, en een fregat van 36 stukken liggen reeds uitgerust bij Beschicktasch; aan de uitrusting van meer andere oorlogsschepen wordt zonder ophouden gearbeid.

Van den 20. Januarij.

Over Smirna heeft men berigten uit Scio tot den 17. December. Het kasteel werd bij voortduring door de Grieken belegerd. De overste *Fabvier* had met 500 man eene landing op Tschesme gedaan, om de vaartuigen te bemagtigen, op welke de Turken telkens leeftogt en versterking naar Scio brengen; doch zijne onderneming was mislukt. De Engelsche en Fransche consuls hebben Scio verlaten, ten gevolge van het vertrek der gezanten uit Konstantinopel.

FRANKFORT, den 25. Januarij.

Volgens berigten uit Konstantinopel van het laatst van December, heeft de Porte granen van de Europische kooplieden aangekocht, doch betaalt zij dezelve in nieuwe munt, waarop schade geleden wordt.

De oproeping van de voornaamsten des rijks naar Konstantinopel is een zeer buitengewone maatregel en men is zeer nieuwsgierig om te weten wat daarvan de gevolgen zullen zijn. Elke groote stad zendt twee, elke kleine stad en elk vlek een afgevaardigde. Deze afgevaardigden worden uit de Aijan's of de rijkste grondeigenaren gekozen. In de steden bedraagt het minimum des vermogens, om verkiesbaar te zijn, 500,000 Turksche piasters, in de vlekken 100,000.

Het schijnt dat de Porte voornemens is, schriftelijk bezwaren over het gedrag der gezanten van Engeland, Frankrijk en Rusland bij hunne hoven in te brengen, en zich tot het voordragen derzelven van den Sardinischen gezant te bedienen, daar de Oostenrijksche internuncius zich hiertoe niet heeft willen leenen; maar integendeel op nieuw de noodzakelijkheid heeft betoogd, dat de Porte voldeed aan de vorderingen der mogendheden, welke de gezanten hebben voorgedragen. De Porte schijnt nog altijd in het denkbeeld te verkeeren, dat de gezanten meer gedaan hebben, dan hun last inhield, en vleit zich, dat de vertogen, welke zij op het oog heeft, het gevolg zullen hebben, dat de geschillen eerlang bijgelegd worden.

— Te Triest is eene verklaring van de gezanten bekend gemaakt, volgens welke, vermits het bij de overeenkomst van Londen voorziene geval, dat eene der oorlogvoerende partijen de voorslagen tot vrede niet aannam, thans werkelijk bestaat, alle vervoer van troepen, krijgsbehoeften en levensmiddelen naar de havens van het Grieksche vaste land en der eilanden, waar zich het tooneel des oorlogs bevindt, zal verboden zijn.

— In eenen brief uit Warschau, van den 7. dezer, wordt het volgende gemeld: — « De Poolsche armee trekt in onderscheidene kolonnen naar Bessarabie, om onder de bevelen van den Cesarewitsch *Konstantijn* de reserve der Russische zuid-armee uit te maken. Z. Keiz. H. beviudt zich nog alhier; doch zal waarschijnlijk eerlang volgen. De gansche Russische armee schijnt in beweging te zijn, en zal welligt echelonsgewijze geplaatst worden, om in elk geval dadelijk te kunnen werkzaam zijn. De armee van Litthauen en Volhijnie is, onder bevel van den luitenant-generaal *Rosen*, die zich te Bialijstok bevindt, naar de Poolsche grenzen op marsch gegaan, en zal haar hoofdkwartier te Warschau hebben. Alle aanzienlijke Poolsche officieren begeven zich naar het leger.

— In een berigt van de Russische grenzen leest men het volgende: Het binnenste des Rijks levert een groot militair tooneel op, hetwelk aan de gevaarvolle dagen der jaren 1811 en 1812 doet gedenken. De legers verlaten hunne kwartieren, en worden dadelijk door andere troepen vervangen.

VAN DE BOSNISCHE GRENZEN, den 9. Januarij.

De krijgstoerustingen verkrijgen ook in Bosnie een ernstig aanzien. De gouverneur van Bosnie, *Mehmed Abdurhaham*-pacha, heeft onlangs, door Tartaren, alle kapiteins en aga's naar Sarajewo opgeroepen, en hun afgevraagd, in welken toestand zich hunne distrikten bevonden, te weten, hoeveel bruikbare troepen, welken voorraad aan wapens, krijgsbehoeften en levensmiddelen zij bezaten, op welken staat de vestingen, kasteelen, enz. waren? Op de verklaring van bijna allen, dat die plaatsen zich in geenen goeden staat bevonden, en er ook gebrek was aan de andere behoeften, werd den kapiteins en aga's de ferman [illegible] ten heer medegedeeld, volgens welken in dit alles onverwijld [illegible] den voorzien. Dus zijn er maatregelen genomen tot het [illegible] levensmiddelen en krijgsbehoeften, tot eene algemeene [illegible] Moslims om op de eerste oproeping gereed te zijn, als [illegible] brengen van eene zekere som gelds, ter bestrijding van [illegible] noodig is. In de geschutgieterij, welke zich te Banjaluka bevindt, [illegible] met verdubbelden ijver worden gewerkt. Wijders werden de kapiteins en aga's bij dezen ferman verwittigd, dat zij van zijde van den vredelievenden Oostenrijkschen nabuur, zelfs ingeval deze mogendheid een observatie-leger aan de grenzen moet leggen, volstrekt niets te vreezen hadden. De Moslims moeten zich dan ook onthouden van alles wat de goede verstandhouding met Oostenrijk zou kunnen storen, de Oostenrijksche onderdanen, noch ook de christenen, welke zich in Bosnie bevinden, op eenigerlei wijze beledigen, en alle levensbehoeften, welke zij zouden kunnen noodig hebben, in gereeden gelde betalen.

LONDEN, den 22. Januarij.

Men leest in de *Times* de volgende aanmerkingen omtrent het ministerie: « Wij zijn innig overtuigd, dat de heer *Huskisson* geen oogenblik in het ministerie zou blijven, zoo hij der natie niet kon beloven, dat hij geen wezenlijk deel zijner financiele plannen, of van zijne staatkunde opzigtens den handel en de kolonien zal laten varen; dat van den heer *Grant*, een eerwaardig en naauwgezet man, hetzelfde moet worden gedacht, en dat lord *Dudleij* het als een vergrijp tegen zijnen overledenen vriend *Canning* zoude beschouwen, om, ten einde de portefeuille van buitenlandsche zaken te behouden, het groote en liberale stelsel van buitenlandsche staatkunde te verzaken, hetwelk den heer *Canning* eenen zoo luisterrijken naam gegeven, en gansch Europa zoo veel achting voor Engeland ingeboezemd heeft.

« Wij helten derhalve over, om het behoud van den heer *Huskisson*, van den heer *Grant* en van lord *Dudleij*, in het kabinet, te beschouwen als een bewijs, dat het gros der torijs, die door de bescherming van den hertog *van Wellington* in het ministerie zijn gekomen, thans de beginselen en maatregelen huldigen, die zij vroeger gelaakt hebben. »

Mengelwerk.

Vierde Vervolg van het

IETS *aangaande eenige* PUNTEN, *voorkomende in het werk*, STATISTIEKE BESCHRIJVING VAN GELDERLAND, *uitgegeven door de commissie van Landbouw in dat gewest; gedrukt te Arnhem bij* P. NYHOFF. *1826.*

Aan de Redactie!

Op bladz. 435 wordt van de *wollen stoffen fabrijken* gewag gemaakt. Deze bepalen zich eigenlijk slechts tot die, welke te *Arnhem*, te *Zutphen* en te *Harderwijk*, meer of minder regtstreeks, aan inrigtingen ter wering van bedelarij en tot onderstand voor behoeftigen verbonden zijn. Neemt men deze weg, zoo mag men zeggen, dat er eigenlijk geene fabrijken van wollen stoffen in *Gelderland* bestaan. Wij bedroeven ons over eene zoo treurige mededeeling. Het graafschap *Somerset* in *Engeland* bezit de beroemdste lakenfabrijken. In dezelve worden de voortreffelijkste werktuigen *door het water* in beweging gebragt. De grondstoffen zijn voornamenlijk dezelfde als ook wij ons kunnen aanschaffen. Er is niets dat ons beletten kan om met deze fabrijken in mededinging te komen. Het hangt slechts af van onzen ijver en vasten wil. Aan kapitalen ontbreekt het ons ook niet, en de dagloonen zijn in *Gelderland* meer dan de helft minder dan in *Engeland*. Indien men handen aan het werk sloeg, zouden, in *tien* jaren tijds, een aantal bloeijende Geldersche laken-fabrijken die van *Engeland*, zoo niet in deugdzaamheid, ten minsten in goedkoopheid der prijzen kunnen overtreffen, en welk een uitgebreid vertier zoude dit dan niet van zelve te weeg brengen?

Op bladz. 438 vindt men mededeeling omtrent de *jeneverstokerijen*. Derzelver toestand is verre van opbeurend te zijn, doch betuigen wij de achtbare commissie onzen hartelijken dank, dat zij het gevoelig verlies, ook *in zoo vele andere opzigten*, door derzelver verval te weeg gebragt, onbewimpeld en naar waarheid heeft voor oogen gesteld, dat het inderdaad bedroevend is, hoezeer de graanhandel, de landbouw, de veeteelt en ook 's lands welvaart in het algemeen hier onder lijden, alzoo deze groote nadeelen zich niet alleen over *Gelderland*, zoo als in deze *Statistieke Beschrijving* met nadruk wordt opgegeven, maar ook over vele andere provincien in *Nederland*, zeer smertelijk doen gevoelen. Wij zullen dit met een gewigtig voorbeeld, uit de *Bijvoegselen* van den vertaler van het *Handboek voor Staatsmannen*, bewijzen, alwaar op bl. 136 enz., gezegd wordt:

« De heer J. L. VAN AELBROEK zegt in zijn belangrijk werk, van de werkdadige landbouw-kunst der Vlamingers, bladz. 50, dat de belemmeringen, welke aan de welvaart der stokerijen worden toegebragt, aanmerkelijke schaden aan de veenering en vooral aan den landbouw te weeg brengen, alzoo de stokerijen in *Vlaanderen* meestal voorkomen in streken, waar de slechtste landen gelegen zijn, en velen te voren nog woest en onbebouwd waren. Ten bewijze daarvan brengt hij bij;

« Dat 14 jaren geleden te *Peteghem* en *Deinse*, twee dorpen, drie mijlen van *Gent*, 25 stokerijen aanwezig waren, thans zijn er slechts 12, die, uit hoofde van haar weinige werkzaamheid, niet meer dan op 8 stokerijen, gelijk men die te voren gewoon was, gerekend kunnen worden. Iedere stokerij had op stal, door een genomen, 60 beesten, zoo ossen als vaarsen en weinig koeijen. De vetste werden van tijd tot tijd verkocht, en terstond door magere vervangen, en daar iedere stoking driemaal deze omzetting in beesten deed, kwam dit getal op 180, hetgeen over 25 stokerijen, 4500 vette hoorn-beesten uitmaakt. Dit alzoo vetgemest vee, werd door kooplieden opgekocht en naar *Frankrijk* verzonden, waardoor de landbouwer, die de beesten gekweekt, de stoker die dezelve vet gemest, en de koopman die er handel in dreef, allen hunne voordeelen genoten. De belangrijkste voordeelen waren echter nog de volgende:

« Iedere stokerij gaf 30 stukken ale (draf) per week (ieder stuk gerekend op 350 potten, houdende ieder pot één kan, één maatje en vijf vingerhoeden) dus op één jaar 1560 stukken, hetgeen over 25 stokerijen 39,000 stukken ale of draf uitmaakt. Ieder hoornbeest geeft in de stokerijen in 12 maanden 10 à 12 voeren mest, zijnde op het minste gerekend over 60 beesten, die altijd op stal staan, 600 voeren 's jaars, en dus van 25 stokerijen 15000 voeren allerbeste mest, waarmede men 3000 gemeten of 1500 Rhijnlandsche morgens bemesten kan.»

« Daar er thans, uit hoofde van de belemmeringen op dezen belangrijken tak van nijverheid, in die *twee* dorpen slechts *acht* stokerijen bestaan, geeft dit eene vermindering van meer dan *twee derde*; en dus een jaarlijksch verlies van ten minsten 3000 beesten, 26000 stukken ale of draf, en 10,000 voeren allerbeste mest. Dan dit is het nog niet al:

« In die 25 stokerijen werden eertijds dagelijks ten minsten 12 zakken rogge verstookt, is op een jaar 90,000 zakken, ieder zak rogge gaf ten minsten 12 stoopen jenever, zijnde jaarlijks 1,080,000 stoopen, en dezen gerekend op 1 franc 25 centimes de stoop, leverden een kapitaal op van francs 1,350,000 of nagenoeg *f* 675,000 Nederl. guldens, hetwelk voor de *twee derde*, een verlies van vertier oplevert van 60,000 zakken rogge, 720,000 stoopen jenever, en *f* 450,000 aan kapitaal *jaarlijks*.»

« Maar dit verlies spruit alleen voort uit de vermindering van 17 stokerijen in slechts *twee* dorpen, hoe groot moet dit dan niet wel over *alle de stedelijke* provinciën zijn? Wanneer ik die slechts op *tien* maal zoo veel aanneme, dan bedragt dit *jaarlijksch* verlies aan nering en voortbrengselen:

30,000 stuks hoornvee;
260,000 stukken ale of draf.
100,000 voeren mest ter vruchtbaarmaking of onderhoud van landen.
600,000 zakken rogge.
7,200,000 stoopen jenever; en
f 4,500,000 Nederlandsche guldens aan kapitaal.

« Waarlijk een *jaarlijksch* verlies, dat ik geloof de hooge aandacht der regering overwaardig is, althans als men ook het belang voor de ontginning van onbebouwde gronden daarbij in aanmerking neemt. Het land van *Waas* was toch eertijds woest en onbebouwd, en is door dezelfde middelen van besmetting bebouwd, en tot de meest bevolkte streek van ons koningrijk geworden.»

Wij passen met voller harte deze gewigtige aanmerking ook toe in het belang voor de bloei en welvaart van *Gelderland*, en wenschen hartelijk, dat de zoo gegronde bedenkingen van dezen schrijver, als ook de ernstige wenken door de achtbare commissie, gegeven, eenmaal op hare regte waarde mogen worden geschat, zoo dat van gouvernementswege er maatregelen zullen worden in het werk gesteld, die door opbeuring en aanmoediging, niet alleen tot herstel der belangrijke Geldersche en andere jeneverstokerijen zullen kunnen dienstbaar zijn, maar daardoor ook tevens, de welvaart van den graanhandel, van den landbouw, van de vee-teelt en vee-nering, en de vruchtbaarmaking en onderhoud van landen, zal kunnen worden bevorderd. *('t Vervolg en Slot hierna.)*

HISTORIE-SCHRYVERS.

In de zitting van het keizerlijk institut, te *Parijs*, op den 7. van Slagtmaand 1810, hield de heer LACRETELLE, de jonge, als medelid zijne intrede. De graaf DE SEGUR antwoordde daarop in een opstel, waarin hij handelde over de pligten van den geschied-schrijver en over het onderscheid, dat er tusschen de oude en hedendaagsche geschied-schrijvers bestaat.

« Een geschied-schrijver, » zegt DE SEGUR, « heeft zijnen eersten pligt vervuld, wanneer hij toont, dat hij zijn vaderland aankleeft, de geregtigheid bemint, de waarheid huldigt, en door den vurigen wensch wordt bezield, om afkeer van de ondeugd en liefde voor de waarheid in te boezemen.»

Deze redevoering in haren ganschen inhoud hier te geven, zoude te wijdloopig worden. De schrijver kan dezelve slechts in een uittreksel leveren, met eenige weinige bijvoegselen uit de nieuwste tijden der literatuur, en der daarop betrekkelijke geschiedschriften. DE SEGUR drukt zich dan ongeveer op de volgende wijze uit.

Dit was de eerste verdienste dier groote geschied-schrijvers, welke de oudheid opleverde: zij beoordeelden de menschen en hunne daden niet naar stelsels en zoogenoemde grondbeginselen, welke de eene hartstogt in het aanzijn roept en de andere vernietigt, maar naar eenen onveranderlijken regel, namelijk dien der geregtigheid en der zedelijkheid: ook werden hunne uitspraken en oordeelvellingen door latere eeuwen bevestigd. De geest der stelsels, der sekten en der partijen is slechts voor eene plaats, voor eenen dag; doch de geregtigheid en de waarheid behooren tot alle tijden en tot alle landen.

Zoo kon eene en dezelfde geschiedenis niet ter zelfder tijd voor katholijken en protestanten geschreven worden, en dat somtijds wel door eenen en den zelfden geschiedschrijver. — Wat anders zou hiervan het gevolg zijn, dan dat dezelve met allerlei verdichtselen werd opgesmukt, hetzij om daarmede voordeel of gunst te bejagen, of om eene partij te huldigen: zoo verheft de eene Paus GREGORIUS VII. hemelhoog, noemt hem eenen engel, en maakt hem tot den schepper van een groot ideaal eener maatschappelijke vereeniging; terwijl de andere hem in den afgrond der helle vervloekt, en hem tot eenen duivel verlaagt. De nieuwste geschiedenis levert daartoe nog meer stof op, daar de eene de jezuïten verheft, de andere hen verlaagt. — Een Engelschman schimpt en scheldt op Keizer NAPOLEON, een Franschman spreekt met den grootsten lof van hem; — en eindelijk welk Nederlander zal niet den tachtigjarigen kamp voor vrijheid en godsdienst tegen *Spanje*, als den edelsten strijd vergoden, terwijl de Spanjaarden of de Pausgezinden denzelven in den diepsten afgrond vervloeken. Hier zou de ware geschied-schrijver *misschien* zeggen: de Nederlanders waren reeds in allerlei godsdienstige twisten gewikkeld, en zouden ongetwijfeld, indien de druk van boven hen niet teruggehouden had, in eenen afgrond ter neder gestort zijn, waaruit slechts een Sultan hen had kunnen redden, door hun gansche land in de zee te storten.

Welk ongunstig gesternte is oorzaak, dat de onsterfelijke afschilders van de ondeugd en deugd der oudheid bij ons wel nagestreefd, maar tot nog toe niet geëvenaard zijn?

Waarom levert het hedendaagsche *Europa*, dat zoo vele meesterstukken van allerlei soort tegenover diegene stelt, welke de schoone dagen van *Rome* en *Athene* verheerlijkt hebben, zoo weinig namen op, welke met die van eenen XENOPHON, THUCYDIDES, TITUS LIVIUS, SALLUSTIUS en TACITUS kunnen vergeleken worden?

Alle de uitstekende mannen in het hedendaagsche *Europa*, die zich eenen nieuwen weg baanden, en zich boven den grooten hoop der geschiedschrijvers verhieven, en hunnen naam een duurzamen roem verschaften, verstonden evenwel de kunst niet, om over de geschiedenis der *latere* volkeren al die belangrijkheid te verspreiden, welke wij in de jaarboeken der oude natiën vinden, wier zeden, wetten en godsdienst ons nog steeds de grootste belangstelling inboezemen.

Wij kunnen alles schilderen wat de ouden geschilderd hebben. Wij hebben buitendien nog eene groote reeks van voorwerpen, welke aan hun penceel ontbraken, veelvuldigere instellingen, belangrijker en met meer kunst gevoerde oorlogen, en eene verlichtere wijsbegeerte. Wij moeten dus bekennen, dat, indien in dezen wedstrijd van talenten de oude schrijvers niet slechts niet overtroffen, maar zelfs niet geëvenaard zijn, ons tot dus verre enkel de geschiedschrijvers hebben ontbroken, en niet de geschiedenis.

De verklaring van dit verschijnsel vindt men, mijnes erachtens, in een oud letterkundig vooroordeel, dat bij alle latere volken als eene grondstelling is aangenomen. MALBLY heeft het in een voortreffelijk werk, als de eenige oorzaak van de dorheid en stroefheid in de nieuwere geschiedenis met levendige trekken voorgesteld. Terwijl DUCLOS deszelfs verderfelijken invloed wilde doen gevoelen, heeft hij verklaard, dat men te vergeefs beproeven zou, eene zoo algemeen geachte dwaling uit te roeijen. En de invloed van deze valsche algemeen aangenomene grondstelling is zoo groot, dat zoo er thans een fransche TITUS LIVIUS, TACITUS, of SALLUSTIUS optrad, men zijn werk den naam van geschiedenis niet waardig zou keuren; men zou van hem zeggen: het ontbreekt hem aan waardigheid; zijne beschrijvingen zijn te dichterlijk, zijne schilderijen te overladen, zijne redevoeringen en aanspraken te onwaarschijnlijk; men zoude hem beschuldigen, dat hij de waardigheid der geschiedenis door de aandoeningen van het drama, en hare waarheid door de verdichtselen des romans ontheiligd had; men zoude eene naauwkeurige opgave van den tijd, de statistiek van de landen, eene naauwkeurige berekening der krachten, en eene omstandige opgave ten aanzien der geldmiddelen van hem verlangen. Indien hij aan deze onregtvaardige berisping zoude toegeven, dan zou hij, even als het gros der schrijvers, droog en eentoonig worden, dan zou hij nog het eeuwige verwijt moeten hooren, dat men den hedendaagschen doet, wien men banden aanlegt, en dan beschuldigt, dat het hun aan leven ontbreekt, en daarbij zien, dat men de schoonheden der oude geschiedenis hemelhoog verheft, zonder dat het ons vergund is dezelve na te volgen.

Wanneer oudtijds een staatsman zich volkomen wilde onderrigten, nam hij zijne toevlugt tot archiven, commentarien, jaarboeken en openbare akten.

Maar de geschiedenis had de uitsluitende bestemming, de gedenkwaardigste gebeurtenissen te vereeuwigen, en de beroemdste mannen te prijzen; zij had ten doel, de ziel te verheffen, en niet het geheugen met daadzaken te overladen. — Eene goede geschiedenis was met al den rijkdom der welsprekendheid versierd, en behoorde tot het gebied derzelve. Zij was eene schilderij met de levendigste kleuren afgemaald; een drama vol handeling, bestemd om de edelste gevoelens en gezindheden in te boezemen; een eeuwig gedenkteeken, waarop de deugd wenschte en de ondeugd vreesde hare namen gegrift te zien.

Zoodanig beschouwde men het doel der geschiedenis, en zoodanig schreef men dezelve, zoo moeten wij dezelve voortaan schrijven. Bevrijden wij ons van deze droeve kluisters; geven wij der geschiedenis haar leven weder; dat wij bijna niemand dan schrijvers, maar de personen laten handelen en spreken. In plaats van alles te willen zeggen, zoo als de compilateurs, kiezen wij liever de belangrijkste personen, gebeurtenissen, landen en tijden uit, om dezelve te schilderen en handelend voor te stellen; laat ons alle soorten leeren; dat ons geene derzelven vreemd zij; volgen wij de beroemde prozaschrijvers na, die zich als schilders en denkers gekenmerkt hebben; onze buigzame stijl, naar gelang der verschillende voorwerpen, die wij behandelen, zij, even als de stijl der ouden, in het verhaal epistolair, in de handeling dramatisch, in de beschrijvingen dichterlijk, in de redevoeringen welsprekend, en in de bespiegelingen wijsgeerig en beknopt.

Het is tijd, dat wij een verderfelijk vooroordeel laten varen; het berooft onze eeuw van eenen palm, die wij der oudheid konden betwisten, indien wij aan de genie de vrijheid lieten, welke zij vordert. Laat ons inzonderheid de edele moed dergenen aansporen, welke beginnen, deze valsche leer te bestrijden, door woorden en voorlichtende voorbeelden, waarin *Duitschland* weder schijnt de kroon der overwinning te willen behalen. Zoude ik hier niet durven noemen, VON VOGT EN ZYNE MEDEBURGERS, en den uit deze school zeker voortgekomenen HOFRAAD EN PROFESSOR LUDEN IN JENA, in zijne algemeene wereldgeschiedenis in het jaar 1822. Men leze slechts VON VOGTS historisch testament. Alsdan zullen wij aan den eenen kant geleerde en schatbare annalisten hebben, welke hunne nuttige verzamelingen tot onze leering schrijven, en aan den anderen kant welsprekende geschiedschrijvers, welke gedenkteekens voor onzen roem oprigten.

En welk oogenblik zou meer geschikt zijn, om deze edele hoop te verwezenlijken? — In de geschiedenis der oude volken heeft BOSSUET ons reeds lang voorgelicht. De eeuw der wonderen is immers gekomen! — De oudheid begint te verwelken! — hetwelk BOSSUET zoo doelmatig en zoo voortreffelijk voorstelt, die, terwijl hij de fakkel der geschiedenis in den Hemel ontstak, een verheven tafereel heeft opgehangen van het ontstaan en den val dier groote rijken, welke de gedachte des Eeuwigen schiep, en die zijn adem vernietigde. De geschiedenis onzer dagen wischt die der heldentijden uit. Alle Musen willen en moeten zich vereenigen, om zoo vele wonderen te bezingen. Zij vorderen, dat geene boeijen haar belemmeren, geen beletsel haar scheide! Dat zij elkander wederzijds hare krachten leenen; niets houde haar tegen, wanneer zij den schitterenden triomfwagen en de snelle vlugt van de genie volgen! *(Medegedeeld.)*

HEDENDAAGSCHE DICHTERESSEN.

Er is over het al of niet ongepaste van letterarbeid door vrouwen, verschillend geoordeeld. Wij behooren niet tot diegenen, welke eenigzins Turksch of zelfs Oud-Grieksch over de vrouwen denken, en dezelve, even als de popjes bij de kweekers van zangvogelen, alleen om in het soort te blijven, aangehouden, of als eene soort van nuttige, schoone en vermakelijke huisdieren beschouwd willen hebben. Het was niet om ADAMS huishouding waar te nemen, dat EVA geschapen werd, maar, *het is niet goed*, zeide de Godspraak, *dat de mensch alleen zij*. En wat, bid ik, heeft de beschaafde man aan *eene hulpe* (bediening kan hij bij knechts of meiden wel vinden) *die tegen over hem zit*, als er geen verstandig woord uit haar mond komt? Wij wraken het zelfs geenszins, zoo bijzondere aanleg of omstandigheden eene vrouw nopen om te schrijven, en, al is het dan ook niet den doctoralen, of professoralen, den schrijverlijken leerstoel te beklimmen. *L'ame n'a pas de sexe*, was reeds het motto dier twee vrouwen, aan welke wij onze eenige, waarlijk klassieke romans te danken hebben. En zoo wij deze uitspraak al

eenigzins betwijfelen, dan is het maar alleen om de schoonste, fijnst en teerst gevormde helft des menschdoms voor deze en gene vakken van letterkunde beter, gelijk voor andere minder herekend te achten. Werken als even genoemde, brieven, sommige dichtsoorten enz. enz., blijken in alle beschaafde landen, van het tegenwoordig, Christelijk *Europa* vooral, haar ruim zoo goed, als ons van de hand te gaan.

Maar . . . . . . neen lezer, denk niet, dat dit *maar* het afgezaagde, op allerlei wijze gevarieerde, thema zal behelzen: « alles heeft zijne grenzen, en de tegenwoordige tijd schijnt ons toe die grenzen te overschrijden.» Waar ik, na deze verhevene inleiding, op neer wil komen, is bloot eene bijzonderheid. Wanneer men bij de hedendaagsche mobiliteit van burgerlijke ambtenaren, zoo nu en dan eens verplaatst wordt in een ander gewest, merkt men ligt zaken op, die de ingeborene, uit hoofde van oude of langzaam insluipende gewoonte, zoo niet ziet. En dit geeft mij de stoutheid, om ook eens als *ziender*, bij uitstekendheid, op te treden.

In een onzer werkzaamste oude provinciën, die echter in het tegenwoordige tijdvak nog geen dichter van bijzonderen naam, op haren grond gekweekt heeft, schijnt men bijzonder naar de eere te staan, om den lauwer der poesie en *belletrie* op vrouwelijke hoofdjes te doen pronken. Het komt mij althans voor, dat, de bevolking en de omstandigheden in aanmerking genomen zijnde, sedert korten tijd geen plek van ons land, zoo veel vrouwelijk letterwerk, in het openbaar (of half openbaar der mengelwerken) opgeleverd heeft, als dit. Goed! . . . . bravo! . . . . indien de waar slechts . . . . voortreffelijk en zoodanig is, dat men, met een Fransch spreekwoord, zeggen kan: « *Cela coule du source.*» dat duidt een oorspronkelijken geest aan: zoo iets vergeet men niet weer. Maar, is het dagelijksch, nog wat minder dan het onze gewone mengelpoëten kunnen, zelfs gebrekkig in het werktuigelijke, ... lieve meisjes, houdt het dan liever voor u, zet er althans uwen naam niet onder, of stel u bloot, om op den omslag ten toon gesteld te worden. Geloof mij, de letterkundige loopbaan is zoo mooi niet, als zij u toeschijnt. Zoo nergens rozen zonder doornen gevonden worden, hier allerminst. Wat heeft het zachte maagdenhart met die geweldige, scherpe aandoeningen van eerzucht, spijt en wrevel te doen, welke ééne gunstige of ongunstige, openbare of bijzondere beoordeeling dikwijls beurteling doet ontstaan? Heeft het aan de liefde alleen, met al deszelfs zoet en bitter, doorgaans niet ruim genoeg? Moet het zich, buiten nood en roeping, in feller branding der hartstogten begeven? Ik erken, met de meesten loopt het zoo hoog niet. Het is maar eene enkele, die zich frisch van wal begeeft, en voor een tijd, door kundigen beleefd gegroet, door onkundigen met verbazing aangestaard, zich zelve, ik weet niet wat, laat voorstaan op eenen arbeid, dien honderd andere meisjes of vrouwen, uit de meest beschaafde kringen, misschien beter zouden verrigten, ja wel dadelijk hebben verrigt, zonder er juist het publiek mede te moeijen. Doch, wat der eene in het groot gebeurt, dat wedervaart de andere in het klein; een meisje, dat schrijft, verwekt eerbied en bewondering, of gelach en minachting: somtijds wel beide gelijk. Groote talenten, uitstekende nattigheid of het bevallig kleed der maagdelijke tederheid alleen, kunnen eene vrouw in openbare betrekking regt beschutten.

Ik wenschte dus, daar dit blad niet veel in de handen der schoonen zal komen, dat hare letterkundige vrienden hierdoor gewaatschuwd wierden, om de lieve kinderen toch niet ligt tot zulk eene proeve harer vermogens of voortbrengsels op te wekken.

Aan de Redactie!

Mijne heeren: ik weet niet, dat ik, hetzij in uw tijdschrift, hetzij in eenig ander, nog iets gezien heb over zekere *nieuwe manier om het hakkelen te genezen*; van welke toch niet alleen veel gesproken is, maar waarvan ook schitterende voorbeelden in ons land vermeld zijn, schoon evenwel een aantal lijders schroomden zich aan de, zoo men zeide, kostbare kuur van den heer MALEBOUCHE (een op zich zelve reeds ligt verdachte naam) toe te vertrouwen. Weet men er nu, in de noordelijke streken van ons land ten minste, inderdaad niets meer van, dan zal het volgende, zoo even door mij in de *Revue Encyclopedique* van October 1827 aangetroffen, welligt nog geen oud noch nutteloos nieuws zijn: en mogt het anders wezen, dan werpt het in 't vuur.

« Onder de gebreken, die de menschelijke natuur bezwaren, heeft dat, 't welk onder den naam van hakkelen of stamelen bekend is, de scherpzinnigheid der waarneming dikwijls bezig gehouden. Derzelver uitkomsten strekken intusschen meer om de moeijelijkheid der genezing te staven, dan het verschijnsel op te lossen. Onder de ouden, bewaren HIPPOCRATES en GALENUS het stilzwijgen omtrent de behandeling der kwaal. De nieuweren, hebben gemeend, derzelver oorzaak te vinden in eenig organisch gebrek (of natuurlijke onvolkomenheid der deelen) en dit inzigt heeft hen van den weg gebragt, omtrent den aard der middelen, tot herstelling aan te wenden. Zij bevestigden dan ook het gevoelen der ongeneeslijkheid. Wij hebben aan den heer ITARD, geneesheer der doofstommen, eene memorie te danken, vol belangrijke waarnemingen omtrent het stamelen. Zijn werk is buiten tegenspraak het best geschrevene over het onderwerp; maar de geneesmiddelen, door hem voorgeslagen, zijn langdradig en moeijelijk: weinige stamelenden hebben zich dezelve getroost.

Het was voor mevrouw LEIGH bespaard, de grondoorzaken van het hakkelen te ontdekken, en op deze ontdekking eene behandeling te bouwen, op alle gevallen toepasselijk. Met haar begint een nieuw tijdperk van dit gedeelte der geneeskunst: de verkregene uitkomsten doen ons, door derzelver hoedanigheid en spoed, eene dier gelukkige ontmoetingen van den menschelijken geest onderscheiden, welke de wetenschap met een helder licht bestralen. Het is algemeen bekend, dat enkele stamelaars door aanhoudende oefeningen en groote volharding, zich zelve genezen hebben; maar geenerlei regel, op waarnemingen gegrond, bestuurde deze oefeningen. Thans, nu de grondoorzaken van het stamelen beter bekend zijn, geraakt men tot eene vaardige zoo wel als volkomene herstelling.

De heer MALEBOUCHE, aan wien mevrouw LEIGH de zorg heeft aanbevolen, om hare ontdekking door *Europa* te verspreiden, en die hare behandeling in allen deele kent, verzekert dat de aangewende middelen zuiver verstandelijk zijn: zij bestaan in geenerlei kunstbewerking noch geneesmiddel uit het gewone gebied der kunst. De beginselen van het stelsel zijn op geheel nieuwe waarnemingen, in het vak der natuurkunde van den mensch, gegrond; zij worden (den lijder) in den vorm van onderwijs medegedeeld, herhaalde oefeningen maken derzelver uitwerking duurzaam, en het tijdsverloop tot eene volkomene herstelling gaat zelden de drie weken te boven. De inachtneming der voorgeschrevene regels elken dag volkomener wordende, zoo mag men van de toekomst eene voortgaande volmaking en stellige genezing hopen. Meer dan honderd stamelaars, zoo in *Amerika* als in *Belgie*, zijn door dit middel genezen.

Eene zoo belangrijke ontdekking moest natuurlijk de aandacht van vele en belangrijke mannen tot zich trekken. Wij zullen in de eerste rij plaatsen die der beroemde hoogleeraars van de Akademie te *Newyork*. Mevrouw LEIGH hun hare handelwijze vertrouwelijk hebbende medegedeeld, aarzelden deze geleerden, na zich in een oordeelkundig onderzoek van de theorie harer uitkomsten te hebben begeven, niet, hunne goedkeuring op de stelligste wijze te kennen te geven: wij hebben de gedrukte acte met de achtenswaardigste namen versierd, onder de oogen gehad. Daarenboven zijn wij in bezit van verscheidene afdrukken van een stuk, te *Newyork* in het licht verschenen, en bevattende vijf en twintig getuigschriften van stamelenden, die zich genezen verklaren. De heer MALEBOUCHE heeft van den Koning der *Nederlanden* de benoeming verkregen eener commissie, uit de leden van het Brusselsche departement der *Maatschappij tot Nut van 't Algemeen*, belast met het onderzoek om de verhaalde uitkomsten te onderzoeken en Hoogstdenzelven hieromtrent te berigten. Vier stamelenden, door de societeit aangeboden, zijn genezen: het rapport is alzoo gegeven. De heer MALEBOUCHE woont thans te *Parijs*, *Rue de Marivaux*, No. 2.

Waarom, vragen wij, heeft mevrouw LEIGH niet liever algemeene bekendheid aan deze ontdekking gegeven, en alzoo het menschdom eene dienst bewezen, die nu welligt meer eene goudmijn voor den heer MALEBOUCHE, dan een duurzaam gewin voor de wereld zal opleveren?

Aan de Redactie! *Amsterdam*, 26 Januarij.

Hoe vele regtmatige klagten er ook van jaar tot jaar zijn aangeheven over den misdadigen woekerhandel, met het overbrengen van landverhuizers naar *Amerika* gepleegd, en hoe doelmatig ook van de zijde des gouvernements eenige middelen voor den eenvoudigen zijn daargesteld, om hem aan de strikken van toomeloos baatzuchtige uitrusters van schepen daarheen, zoo veel mogelijk te vrijwaren en voor kommer en gebrek te hoeden, de dagelijksche ervaring leert ons bij aanhoudendheid, wat maatregelen er nog van gouvernementswege zullen behooren genomen te worden, om dien strafschuldigen handel voor altijd paal en perk te stellen en onze natie bij den buitenlander in een beter dachlicht te doen voorkomen, dan zij, door het bestaande kwaad, voor als nog beschouwd wordt.

De onderstaande schets, welke ik het mij ten pligt gesteld heb, door middel van uw geacht dagblad, onder het oog van het publiek, en mogt het ook onder de oogen des gouvernements, te brengen, zal de waarheid van het aangevoerde genoegzaam staven. Het zijn de bewoordingen van een' ooggetuige, welke ik hier bezig, en wiens mededeeling te dezen opzigte meer geldt dan eene bloote bespiegeling.

« Het is u bekend, dat wij van *Amsterdam* met het schip *Helena en Maria*, kapt. B. KERSTENS, naar *Rio de Janeiro* vertrokken, 500 personen sterk, hetgeen voor een schip van slechts 140 lasten eene bevrachting tegen allen regel mag genoemd worden. Eer wij echter de reede van *Texel* verlaten, hetwelk den 7. Januarij zal plaats hebben, zal ons getal tot drie honderd verminderd worden, nog altijd te veel voor zulk een klein vaartuig. Ons tusschen-dek bestaat slechts uit losse planken, en gelijkt, omdat er zoo veel kinderen onder ons zijn, eer naar eene schaapskooi, met schepsels opgepropt, dan naar een behoorlijk verblijf voor menschen. Wij hebben zoo weinig ruimte aan boord, dat wij genoodzaakt zijn tegen elkander aan te staan, en wij ons niet in staat bevinden eene vertreding van 3 voet te nemen. In het Noordhollandsche kanaal is er reeds een kind van 4 jaar gestikt. De kapitein beloofde ons per man 1 pond vleesch, toen wij met hem over ons transport overeenkwamen, en ½ pond spek per man; doch verbeeldt u eens, wij kregen voor ons allen 150 oude ponden vleesch als het vleeschdag is, en dit voor 300 zielen. Het is waar, dat er zich een aantal kinderen onder bevindt, maar die zijn toch grootendeels ook vleeschetend, en de 150 pond bedragen, als zij gekookt zijn, maar 90, behalven dat het vleesch nog van geene eerste kwaliteit is. En niettegenstaande dit gering rantsoen, dat met alle artikelen zoo hetzelfde is, zeide men ons, dat de kapitein hetzelve nog zou verminderen als wij ons maar eerst op zee bevonden. Wij dachten, toen wij in ons land waren: O, als wij met een Hollandsch schip gaan, dan zullen wij menschlievend behandeld worden; doch het tegendeel is ons gebleken, als ook dat de kapitein geen Hollander is, zoo dat wij bijna de Hollanders te onregt zouden beschuldigd hebben. Ik hoop u nog nader berigten te zenden als wij werkelijk naar zee gaan, en ben, enz.»

En ziedaar eenige bijzonderheden, belangrijk genoeg om er de algemeene aandacht op te vestigen. Het genoemde schip is werkelijk den 7. dezer uitgezeild met 200 personen minder, schoon het getal evenwel nog altijd te groot is voor zulk een klein vaartuig. Bij onze marine wordt voor elk last slechts een man geplaatst, bij den vervoer van troepen, en in *Amerika* voor elke vijf ton of 2½ last twee man, zoodat er op de *Helena en Maria* hoogstens maar 140 man moesten gescheept zijn. Uit de zeetijding is reeds bekend, dat dit schip den 15. Januarij, dus maar acht dagen na deszelfs vertrek uit *Texel*, op de hoogte van de *Manackle* rots geheel masteloos is ontmoet en nog dienzelfden dag te *Falmouth* is binnengesleept. Men stelle zich nu den toestand dier drie honderd ongelukkigen voor, bij den hevigen storm, dien gezegd schip beloopen heeft, en hoe veel jammer en ellende daar, in den klimmenden nood, moet geheerscht hebben. Wij verlangen te dien opzigte nadere berigten te ontvangen, hetgeen ons tot nog toe niet heeft mogen gebeuren. Uit het opgegevene blijkt intusschen middagklaar hoe noodzakelijk het is, dat, bij een besluit van het gouvernement, even als in *Amerika*, het getal personen bepaald worde, welke een scheepskapitein mag meevoeren, ter voorkoming van zulke schreeuwende ongeregeldheden. Zoo wij ten minste het voorbeeld van andere natiën in andere opzigten volgen, dan verdient dit voorbeeld der beschaafde en voor vrijheid en menschelijkheid zorgende Amerikanen, ten minste wel eene spoedige navolging: opdat het der willekeur van woekerzuchtige reeders niet vrij gelaten worde naar verkiezing te handelen. Ik zal, binnen een paar dagen u eene vertaling van de Amerikaansche verordening, op de bevrachting en proviandering der transportschepen toezenden, geplaatst aan den voet der lijst, welke ieder Amerikaansch kapitein gehouden is van zijne passagiers te bezitten, en welke hij moet beëedigen onder poene van eene geldboete voor elken persoon, dien hij meer meevoert, dan de wet hem toestaat. N. N.

ARNHEM, den 28. Januarij.

Uit het te voren gemelde zestal van predikanten, is gisteren door den grooten kerkenraad geformeerd het navolgende drietal:

DD. *Bloemers*, predikant te Keppel; *Steenmeijer*, te Elburg, en *Kerweij*, te Lochem; de laatste met het lot tegen Do. *Fels*, predikant te Twello.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 27. Januarij 1649 werd het doodvonnis tegen KAREL I, Koning van *Engeland*, uitgesproken.

Den 27. dito 1756 zag de beroemde componist J. E. W. A. MOZART, te *Salzburg*, het eerste levenslicht.

Den 28. dito 1746 had de beruchte veldslag bij *Falkirch*, in *Schotland*, plaats.

Den 28. dito 1813 sloot de gewezen Keizer NAPOLEON een *Concordaat* met Z. H. PIUS VII.

Den 29. dito 1579 had te *Utrecht* van het Raadhuis de afkondiging der zoogenoemde *Utrechtsche Unie* plaats.

Den 29. dito 1584 werd Z. D. H. Prins FREDERIK HENDRIK *van Oranje* geboren.

Den 29. Januarij 1814 viel er een beslissend gevecht voor tusschen de *Pruissen en Franschen*, in en bij *Brienne*.

ARNHEM, den 29. Januarij.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 28 Jan. 3 El 2 Palm 5 Duim; gewassen 0 D. gevallen 15 D.
Den 29 dito 3 El 1 Palm 0 Duim; gewassen 0 D. gevallen 15 D.

Te ARNHEM verloste den 27. Januarij 1828 vrij voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON, Vrouwe *SUSANNA MARIA BALCK*, geb. *BOURICIUS*.

Heden trof mij de gevoeligste slag mijns levens. Mijne geliefde Echtgenoote *TRYNTJE van der SLOOTEN*, met wie ik, ruim negen en een half jaar, in eenen genoeglijken Echt mogt leven, werd mij door den dood ontrukt! Zij bezweek aan eene Zenuw-Zinkingkoorts en bijkomende ontijdige verlossing, in het 36. jaar haars ouderdoms, mij nalatende zes kinderen, allen te jong om hun verlies te beseffen.

De vaste hoop, dat haar onstoffelijk deel in zaliger gewesten is overgegaan, en de troost, die de Godsdienst mij aanbiedt, kunnen alleen mijne droefheid lenigen.

Arnhem, den 24. Januarij 1828.

C. RUTGERS.

† † † Door den RAAD der Stad *ARNHEM* is heden, den 26. Januarij 1828, geprocedeerd tot de JAARLYKSCHE UITLOTING der gevestigde Schuld van gemelde Stad, zijnde het lot gevallen op Nummer *een honderd achttien*, waarvan door deze, dien het aangaat, wordt kennis gegeven, ten einde bij den Stedelijken Ontvanger, den Heer *L. van TOLL*, tegen overgifte der Obligatie, de Aflossings-Gelden in ontvang te kunnen nemen.

† † † De Ondergeteekenden, door den Edel Achtbaren Raad der Stad *Kampen* als KOSTSCHOOLHOUDERS beroepen zijnde, vinden zich verpligt aan Ouders en Voogden te berigten, dat zij in den loop der maand Julij aanstaande hun Instituut in die Stad zullen openen, en zoo wel het Onderwijs als de geheele Opvoeding op dezelfde wijze zullen inrigten, als waarop zij, sedert zoo vele jaren, de ondubbelzinnigste en vereerendste bewijzen van goedkeuring hebben mogen ontvangen. Het Onderwijs zal zich bij voortduring uitstrekken tot alles wat Jongelingen voor den *Koophandel*, de *Krijgs- of Zeedienst*, de *Militaire- of Hooge-School* kan voorbereiden, terwijl zoo wel voor de ligchamelijke als zedelijke Opvoeding de naauwkeurigste zorg zal gedragen worden, en door de Achtbare Regering van genoemde Stad niets wordt verzuimd, om, met opofferingen van aanzienlijke kosten, het Gebouw, voor het Instituut bestemd, zoo wel voor het Onderwijs als de Huisvesting, op eene bijzonder doelmatige wijze in te rigten. Ouders of Voogden welke hen met hun vertrouwen willen vereeren, gelieven zich ter nadere onderrigting aan de ondergeteekenden te vervoegen.

Haarlem, den 22. Januarij 1828.

J. VAN WYK ROELANDZ. & ZOON.

† † † BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad *Kampen*, gezien hebbende de vorenstaande Advertentie van de Heeren *J. van WYK ROELANDZ. & ZOON*, achten het niet noodig dezelve Heeren, als reeds genoegzaam voordeelig bekend wegens de voortreffelijkheid van hun Instituut van Opvoeding, aan Ouders en Voogden bijzonder aan te bevelen, doch willen niet nalaten ter dezer gelegenheid het Publiek te kennen te geven, dat dezer Stads Regering steeds zal trachten alles toe te brengen, wat dienen kan, om den bloei van dit Instituut te bevorderen.

Kampen, den 23. Januarij 1828.

Burgemeester en Wethouderen voornoemd,
F. LEMKER.
Ter Ordonnantie van dezelve,
J. AUGIER,
Secretaris.

† † † De Notaris Mr. *J. BUSGERS* zal den 30. Januarij en 13. Februarij 1828, telkens 's avonds om 6 uren, in het Logement *den Vergulden Arend*, te *Arnhem*, in het openbaar veilen en verkoopen: Een nog onlangs geheel nieuw opgebouwd ruim HUIS en ERVE, met verscheidene BENEDEN- en BOVENKAMERS, ZOLDERS, KEUKENS, KELDER, KOETSHUIS, groote OPENE PLAATS en TUIN met WATERPUT en verdere GEMAKKEN, gelegen onder *Arnhem*, aan de *Bergstraat*.

§ § § Mr. *J. NYHOFF*, Notaris te *Arnhem*, is voornemens, ten gevolge der dissolutie van eenen Wijnhandel binnen *Arnhem*, op nader te bepalen tijd en plaats, bij openbare veiling te verkoopen: ruim twee honderd twee en dertig Nederlandsche Vaten ROODE BORDEAUX, CETTISCHE en RYNWYNEN, alles van de beste kwaliteit en merken; zijnde de Notitien en Proeven van dezelve aan verkrijgbaar op een Billet van gezegden Notaris.

† † † Alle degenen welke iets te vorderen hebben van, verschuldigd zijn aan, of eenige Gelden, Effecten, Goederen of Papieren onder zich berustende hebben, toebehoorende aan of concernerende den Boedel van wijlen den Heer *EVERT JANSZ*, laatst gewoond hebbende en op den 27. Julij jongstleden overleden mijnde te *Amsterdam*, in de Handboogstraat, No. 29, worden verzocht daarvan, uiterlijk vóór ultimo Februarij eerstkomende, schriftelijk opgaaf te doen ten Kantore van de Notarissen *VAN HOMRIGH* en *COMMELIN*, op de Keizersgracht, bij de Wolvenstraat, No. 251, te *Amsterdam*; gelijk ook, ter bekoming van nadere inlichting, ten gemelden Kantore, gedurende den gedachten tijd, worden opgeroepen alle degenen, welke, met overleg van voldoende bewijzen, zouden kunnen aantoonen op het overlijden van wijlen genoemden Heer *EVERT JANSZ* de naasten in den bloede geweest te zijn van zijne vooroverledene Huisvrouw, Mejufvrouw *ANNA BENGER*, en zich bevoegd zich te gedragen als hare Erfgenamen *ab intestato*.

† † † *De Ondergeteekenden, Directeuren der Onderlinge* BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPY, *gevestigd binnen Amsterdam*, vinden zich, door de Advertentien van wege sommige Maatschappijen, genoopt, aan het Publiek te berigten, dat het niet als iets buitengewoons moet worden aangemerkt, zoo als uit die Advertentien zoude kunnen worden opgemaakt, dat de gewone Gebouwen voor één Gulden 's Jaars per *ƒ* 100 tegen Brandschaden worden verzekerd; zulks kan even zeer bij hen, bij wijze van Uitkoop, zonder eenige verdere bijbetaling, almede geschieden: Terwijl voor die Gebouwen, welke door stand of inrigting, aan meer dan gewoon gevaar zijn blootgesteld, die Uitkoop Som, of Premie in evenredigheid van dat gevaar berekend is. Wij meenen echter ons niet te moeten verledigen op de meerdere juistheid derzelve, evenmin als wij ter dezer plaatse in navolging van de bedoelde Advertentien in vergelijking willen treden over de meerdere of mindere soliditeit van de eene Maatschappij boven de andere, het beter en doelmatiger oordeelende, dit geheel aan de beoordeeling van het onzijdig Publiek, en wel bijzonder van hen, aan wien zulks op grond van ondervinding nader bekend is, over te laten. Men kan zich ter Verwaarborging, hetzij op de gewone wijze, onderling, hetzij bij Uitkoop, zoo als boven gezegd is, vervoegen bij de Correspondenten of Agenten van genoemde Maatschappij, binnen ons Koningrijk.

Amsterdam, den 19. Januarij 1828.

DE JONG & COMP.

† § † Den Notaris Mr. *E. G. ARDESCH*, residerende te *Nijkerk*, zal op Woensdagen den 13. en 27. Februarij 1828, telkens des voormiddags om elf uuren, ten huize van den Kastelein *HENDRIK ROSENHOED*, in de *Vergulde Ploeg*, te *Nijkerk*, in het openbaar ter inzate presenteren en aan de meestbiedenden finaal verkoopen:

Het LOGEMENT en UITSPANNING, de *Vergulde Ploeg* genaamd, met alle deszelfs bij- en aanhoorigheden, staande binnen de Stad *Nijkerk* aan het oosterend.

§ § § Men is voornemens om op Maandag den 4. Februarij 1828, des morgens ten negen ure, aan het Huis van *EVERT JANSEN*, Tuinman op de *Ligtenbeek*, onder *Arnhem*, in het openbaar te verkoopen: Ongeveer zestig Perceelen EIKEN-, BEUKEN- en DENNEN BOOMEN, geschikt voor Timmerhout, en waaronder ook Bergroeden, staande op de Ligtenbeek voornoemd.

Aanwijzing zal geschieden door genoemden Tuinman *E. JANSEN*.

† † † TE HUUR, om met primo Mei aanstaande te aanvaarden, het van ouds bekende LOGEMENT *DE ROSKAM*, met annexe STALLING, aan de St. Janspoort, te *Arnhem*.

† † † TE HUUR, eene BUITENPLAATS, genaamd *het Huis te Eschede*, omschreven in de Haarlemsche en Arnhemsche Couranten van den 25. en 27. December 1827.

** *Daar de bezitters van de klein-octavo editie der* GEDICHTEN *van den Heer H. TOLLENS, Cz.*, algemeen verlangen om in een beknopt bestek en daarmede overeenkomstig, ook te bezitten de twee Bundels Gedichten, in den jare 1818 en 1819 door den ondergeteekenden uitgegeven, onder den titel van ROMANCEN, BALLADEN en LEGENDEN, en de groot-octavo druk van dit werk is uitverkocht, kan hij thans aan dit verlangen voldoen.

Zijn voornemen is dus, om deze Verzameling van ROMANCEN in één deeltje, op post- en op Velin-postpapier, uit te geven, waarvan de prijs respectivelijk zijn zal *ƒ* 1,50 en *ƒ* 1,95; zullende echter aan degenen, die, bij wijze van bestelling, hunnen naam gelieven te stellen op de lijsten, daartoe bij alle Boekhandelaren voorhanden, een aanzienlijk rabat worden toegestaan, in voege dat de ROMANCEN op postpapier tegen *ƒ* 1,20, en die op postvelin tegen *ƒ* 1,65, op quitantie van den ondergeteekenden, zullen worden afgeleverd.

De bestellingen worden aangenomen uiterlijk tot op den 15. Februarij aanstaande.

's Gravenhage, den 16. Januarij 1828.

J. IMMERZEEL.

BERIGT.

** De Boekhandelaar *F. B. HOLLINGERUS PYPERS*, te *Breda*, is voornemens met primo April aanstaande, en vervolgens, geregeld om de drie maanden, uit te geven een TYDSCHRIFT, dat hoofdzakelijk de bevordering der gewone of lagere Rekenkunst ten doel heeft, onder den titel van MAGAZYN DER REKENKUNST, in hetwelk zullen voorkomen: 1°. Voorstellen, met de oplossingen ter plaatsing ingezonden; 2°. Voorstellen zonder oplossingen ingezonden; en 3°. Vragen over de theorie der Reken- of de beginselen der Meet- of Stelkunst, en ook ter veraangenaming eenige weinige Raadsels of Logogryphen of andere doelmatige vragen.

De voorwaarden, waarop dit geschieden zal, zijn bij inteekening 30 centen voor ieder stukje. Buiten inteekening zal de jaargang op *ƒ* 1,50 komen te staan. Diegenen, welke verlangen in te teekenen worden verzocht hunne namen en woonplaatsen op te geven aan hunnen Boekverkooper, ten einde die voor het 1. stukje te kunnen plaatsen, of anders franko aan den Uitgever voor den 20 Februarij. Men zie verder het PLAN VAN INTEEKENING, waarin een en ander meer uiteengezet en dat gratis alom te bekomen is.

** Bij den Boekhandelaar *J. L. ZEEHUISEN*, te *Zwolle*, wordt uitgegeven en is mede alom te bekomen:

I. LEERZAME VOORBEELDEN, uit ware gebeurtenissen en het jeugdige leven van voorname Personen ontleend, ter navolging voor de Nederlandsche jeugd; dit werkje is zeer geschikt om op onze Scholen en in onze Huisgezinnen tot een nuttig Leesboek te kunnen dienen; de prijs is . . . . *ƒ* 1,25.

II. Een VRAAGBOEKJE voor Hervormden, deze vertaling, deels geene vertaling, inhoudende de hoofdsom der Christelijke Geloofs- en Zedeleer, of kort en eenvoudig Onderwijs in den weg der zaligheid, naar den Heidelbergschen Catechismus, uit het Hoogduitsch van D. MUSLIN, en twee Bijvoegsels, het eerste over den inhoud des Bijbels, en het tweede over de Geschiedenis der Christelijke Kerk; de prijs is 20 Cents.

III. Handleiding tot gebruik van den Heidelbergschen Catechismus, naar het Hoogduitsch van D. MUSLIN, in één deel kompleet, de prijs is *ƒ* 1,20. Hiervan zijn nog maar zeer weinige Exemplaren te bekomen.

IV. LEERBOEKJE voor eerstbeginnende Leerlingen, welke volgens de Leerwijze van den Heer P. J. PRINSEN onderwezen worden, in vijf stukjes, bevattende: Het eerste, Oefeningen, overeenkomstig de eerste, tweede en derde Tafel. Het tweede, de vierde en vijfde Tafel. Het derde, de zesde en zevende Tafel. Het vierde de achtste en negende Tafel, en het vijfde een Leesboekje voor de Leerlingen der laatste klasse.

Heeren Boekhandelaren, welke dezelve in commissie verlangen, gelieven zulks te melden.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.